

<https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>

4. Регіональне співробітництво. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobotnictvo/regionalne-spivrobotnictvo>

5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова КМУ від 15 березня 2024 р. № 305. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/940-2024-%D0%BF#n10>

6. Про міжнародне територіальне співробітництво України: Закон України від 24 квітня 2024 року № 3668-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#Text>

7. Дипломатія воєнного часу: оцінка “чотири з плюсом”. URL: <https://prismua.org/scorecards2022/>

8. Актуальні проблеми міжнародних відносин та зовнішньої політики // Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 20 квітня 2023 р.). – Львів: НУ ЛП, 2023. – 302 с. <https://lpnu.ua/sites/default/files/2022/pages/18734/5-kh-vseukrainska-naukovo-praktichna-konferenciya.pdf>

9. Gavkalova, N., Syromolot, E., Guillermo Ramírez, M., Mullan, C., & Lytovchenko, Y. (2024). The significance of the Council of Europe’s governance tool “Territorial and cross-border cooperation” for regional development: Literature review. *Development Management*, 23(2), - P. 56-69. <https://doi.org/10.57111/devt/2.2024.56>

10. Аміров А. О. Парадипломатія в зовнішньополітичному виборі України: «П’яте колесо» чи акселератор європейської інтеграції? *НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ПОЛІТИКУС»* 2021. Випуск 4. - С. 14–19. DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-4.2>

НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В.К. Сідельнікова, к. п. н., доцентка
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди, м. Харків

Малий бізнес є важливою складовою соціально-економічної системи будь-якої країни, а його значення важко переоцінити. У національній

економіці з початком повномасштабних військових дій на всій території країни мале підприємництво виконує особливо важливу роль ключового фактору економічного зростання, підтримання соціально-економічної та політичної стабільності суспільства, гарантування економічної безпеки. Враховуючи економічні, соціальні, політичні виклики, з якими стикається країна, і те, що вітчизняні малі підприємства функціонують в умовах невизначеності, нестабільності, постійних ризиків, а отже потребують державної підтримки для свого розвитку, виникає необхідність подальшого теоретико-практичного дослідження даної наукової проблеми.

Аналіз сучасного стану та особливостей функціонування малого підприємництва дозволяє стверджувати, що не зважаючи на повномасштабну війну та усі пов'язані з цим труднощі, малий бізнес демонструє достатній рівень економічної стійкості, адаптивності та здатність виконувати важливі соціально-економічні функції.

Разом з тим, як справедливо зазначають науковці та доводить практика, ця важлива ланка національної економіки, на жаль, нині має більше загроз, ніж можливостей, а суб'єкти малого підприємництва постійно стикаються з низкою серйозних проблем. Серед таких проблем відзначають наступні [1; 2; 3]:

- непередбачуваність розвитку ситуації в країні та на внутрішньому ринку;
- часті випадки банкрутства серед малих фірм;
- брак кваліфікованих працівників;
- дефіцит сировини й матеріалів, зруйнованість логістичних ланцюгів постачання, що ускладнює процес виробництва;
- недостатність фінансових ресурсів через обмежені можливості фінансування та труднощі у залученні кредитів, особливо на довгострокову перспективу через високу ймовірність ризиків;
- високий рівень податкового навантаження;
- відсутність замовлень на зовнішніх ринках та недостатня підтримка експорту тощо.

Визначальною ж проблемою розвитку малого підприємництва є його недостатня підтримка на державному рівні. І оскільки нині розвиток малого бізнесу значною мірою залежить від ефективності рішень державної влади, одне з головних завдань держави полягає в тому, щоб швидко реагувати на мінливе середовище; створювати сприятливі та надійні законодавчі, нормативно-правові, адміністративні, економічні, у т. ч. фінансові, податкові, кредитні, та інституційні умови для захисту і розвитку

малого підприємництва; обирати найбільш ефективні методи та інструменти його державної підтримки.

Реалізація цього завдання передбачає такі можливі шляхи:

– створення сприятливих умов для започаткування і розвитку малого підприємництва, насамперед завдяки підприємницькій освіті; надання засобів підтримки підприємцям-початківцям, збільшенню фінансування професійної освіти та навчальних програм з підготовки кваліфікованих кадрів;

– сприяння виходу малих підприємств на нові, у т. ч. світові, ринки з продажу власної продукції;

– полегшення доступу до фінансування, оскільки це є надзвичайно важливим питанням для більшості малих підприємств;

– забезпечення підтримки конкурентоспроможності та інноваційного розвитку малого підприємництва;

- відновлення інфраструктури та покращення логістики;

– надання суб'єктам малого бізнесу всебічної цифрової, інформаційної та консультативної підтримки.

Варто погодитись з думкою, що прикладом щодо методів, інструментів та механізмів підтримки та стимулювання розвитку малого бізнесу в Україні має стати досвід європейських країн [2, с.73].

Дослідження можливих шляхів розв'язання проблем сучасного розвитку малого підприємництва в країні дає підстави виділити ті основні напрямки державної підтримки, які мають забезпечити успішне функціонування малого бізнесу і сприяти стійкості національної економіки та формуванню міцних підвалин для відновлення країни після завершення військових дій, побудови у майбутньому економічно сильної держави.

Список використаних джерел

1. Васюта В., Лобас В., Зубко О. Сучасні проблеми розвитку малого підприємництва в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 87. №2. - С. 207-213.

2. Карпенко Л.М., Їжа М.М., Гороховський М.В. Інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. Випуск 33. - С. 67-73.

3. Розум О.О. Методи та інструменти стимулювання економічного розвитку суб'єктів малого підприємництва в умовах воєнного стану. *Ефективна економіка*. 2024. №7. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/issue/view/161> (дата звернення: 07.09.2024).